

ДО
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ИЗПЪЛНЯВАЩА ФУНКЦИИТЕ НА
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ, съгласно
§23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ

ЧРЕЗ
ДИРЕКЦИЯ
„МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И ПРОТОКОЛ“

ДОКЛАД

от Диян Димитров Атанасов - съдия в Районен съд Габрово
член на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела
в Република България

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВСС,
ИЗПЪЛНЯВАЩА ФУНКЦИИТЕ НА ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Със заповед № ВСС-6919/19.04.2024 г. на председателстващия Съдийската колегия на ВСС г-н Боян Магдалинчев, издадена въз основа на Решение по т. 1.2.12 от Протокол № 8 от заседание, проведено на 07.03.2024 г. и Решение по т. 14 от Протокол №19 от заседание на 16.04.2024 г. на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, изпълняваща функциите на ВСС съгласно §23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ, бях командирован за участие в 95-та редовна среща на лицата за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, проведена на 25-ти и 26-ти април 2023 г. в гр. Брюксел, Белгия.

Основните теми на срещата бяха приложението на Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане, Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес, Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на процедура за европейска заповед за запор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела и Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/1823 на Комисията от 10 октомври 2016 година за установяване на формулярите,

посочени в Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на процедура за европейска заповед за заповор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела.

Срещата се проведе по следния предварително обявен дневен ред:

I. За 25.04.2024 г.:

1. Работна група, посветена на съдебната администрация.
2. Встъпителни бележки и практическа информация относно срещата.
3. Практически поглед върху Регламент (ЕО) № 861/2007 за създаване на европейска процедура за искиове с малък материален интерес: Проектът SCAN II.
4. Информация относно инициативата за дигитализация: какво предстои по отношение на исковите с малък материален интерес, европейската заповед за плащане и европейската заповед за обезпечение.
5. Практика на Съда на ЕС по правните инструменти, предмет на срещата.
6. Как да се изпълнят трансграничните съдебни решения: Проектът EFFORTS.
7. Актуална информация относно развитието и разработките на ЕСМ.
8. Други.

II. За 26.04.2024 г.:

1. Дискусия относно прилагането на европейската заповед за плащане, европейската процедура за искиове с малък материален интерес и европейската заповед за заповор на банкови сметки - в 2 части.

Доклад по отделните точки от дневния ред:

I. На 25.04.2024 г.

1. Преди обяд на 25.04.2024 г. се проведе среща на работна група, създадена през м. декември 2023 г., чиято цел е оптимизация на дейността на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела /ЕСМ/ чрез включване в нейната работа на представители от съдебната администрация на държавите членки.

Срещата на работната група беше председателствана от Мари Вотраверс от ГД „Правосъдие и потребители“ на ЕК – секретар на ЕСМ и модерирана от представители на белгийската съдебна администрация – членове на белгийския Национален съвет на съдебните служители. Участници в срещата и в работната група бяха съдии и представители на съдебната администрация от държавите членки.

По време на срещата беше разяснено, че ЕСМ отчита важността на работата на съдебните служители, които подпомагат съдиите в извършването на различни дейности по прилагане на инструментите от правото на Съюза по граждански и търговски дела с международен елемент, като напр. изготвят различни сертификати, комплектоват и изпращат документи и пр. В тази връзка представителите на съдебната администрация в държавите членки следва да са информирани за съществуването и дейността на ЕСМ, като на съдебните служители бъде дадена възможност за обратна връзка и изразяване на становища във връзка с извършваните дейности, касаещи международното сътрудничество по граждански и търговски дела.

В този смисъл работната група не си поставя конкретен срок за изпълнение на набелязаните цели, а има за цел да обсъди и открий добрите практики в

държавите членки, да оцени потребностите на съдебната администрация в разискваната област и да предостави необходимата информация, евентуално под формата на справочни материали или практическо ръководство.

Разисквана беше темата по какъв начин и къде би могла да бъде представена съдебната администрация и нейната роля в Европейския портал за електронно правосъдие [/https://e-justice.europa.eu/](https://e-justice.europa.eu/). Обсъди се идеята дали е възможно държавите членки да включат в националните си мрежи представители на съдебната администрация, на основание чл. 2, пар. 1, б. д) от Решение 2001/470/ЕО на Съвета от 28 май 2001 г. за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела, последно изменено с Решение № 568/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за изменение на Решение 2001/470/ЕО на Съвета за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

В тази връзка модераторите разясниха, че в Белгия един представител на Националния съвет на съдебните служители е член на Белгийската национална мрежа за сътрудничество по граждански и търговски дела и тази информация е публикувана в портала.

От представителите на Германия се посочи, че и тази държава е определила за член на мрежата си Съюза на германските съдебни служители (Bund Deutscher Rechtspfleger). Те участват в провежданите ежегодни срещи на националната мрежа.

Според представителите на Чехия съдебната администрация няма самостоятелна компетентност и отговорност в международното сътрудничество по граждански и търговски дела, доколкото такава имат само съдиите. В тази връзка следва да се изясни кои точно служители и с какви функции биха могли да участват в ЕСМ.

Представителите на Франция също посочиха, че френските съдебни служители не са част от националната мрежа.

От Полша беше споделена практиката на съдебните служители, които имат отговорности в областта на международната правна помощ, да поддържат постоянни неформални контакти помежду си.

От страна на секретаря на ЕСМ и модераторите беше посочено, че държавите членки биха могли да включат представители на съдебната администрация в мрежата на доброволен принцип, като по този начин ЕСМ ще е по-добре структурирана. Следва да се окуражат такива инициативи, както и разработването на обучителни програми за съдебни служители, чрез които те да се включат в международното сътрудничество. Това ще бъде един от приоритетите на ЕК при оценяването на проектните предложения на държавите членки, кандидатстващи за грантове.

Предложено бе съдебни служители да бъдат включвани и в програмите за групов обмен на EJTN, в които участват контактните точки и членовете на ЕСМ.

Работната група се обедини около заключението за необходимост от идентифициране на инструментите от правото на ЕС, в прилагането на които съдебните служители са най-ангажирани и могат да подпомогнат работата на ЕСМ, като и обмена на добри практики. За установяване на тези инструменти ще бъде изработен въпросник до държавите членки.

Във връзка с добрите практики от страна на Франция и Белгия бяха посочени провеждащите се неформални срещи на представители на съдебната

администрация на двете държави, по време на които се обменя информация, набелязват се проблеми и се създават контакти.

С това работата на работната група приключи, като се взе решение следващата ѝ среща да бъде проведена онлайн.

2. На 25.04.2024 г., от 13,30 ч., започна пленарното заседание на ЕСМ, което беше официално открито от представителите на Главна дирекция „Правосъдие и потребители“ на Европейската комисия. Направиха се технически разяснения във връзка с провеждането на заседанието.

3. Първата част от пленарното заседание имаше за тема практически поглед върху върху Регламент (ЕО) № 861/2007 за създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес. Професор Марко Джиакалоне от VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL представи проекта **SCAN II**, координиран от този университет и финансиран от ЕС. Проектът има за цел по-добро изпълнение на решенията по европейската процедура за искове с малък материален интерес (ЕССР) чрез създаване на пътна карта на правилата за изпълнение на 26-те държави-членки на ЕС, опростяване и цифровизация на изпълнителните процедури.

Проектът е разработен въз основа на проекта SCAN и идентифицираната недостатъчна осведоменост на гражданите и професионалистите относно процедурата по Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. Целта на проекта е установяване на националната съдебна практика по трансгранични дела, информиране на европейските граждани, съдии и юристи относно възможностите на европейската процедура за искове с малък материален интерес, дефиниране на най-добрите практики и посочване на слабите и силните страни на Регламент (ЕС) 2015/2421 на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Регламент (ЕО) № 861/2007 за създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес и Регламент (ЕО) № 1896/2006 за създаване на процедура за европейска заповед за плащане.

По отношение на опростяването и цифровизирането на процедурите за прилагане на ЕССР – въз основа на подхода за оценка на нуждите и значението на създаването на изцяло технологично управляван механизъм за насърчаване на достъпа на гражданите до правосъдие проектът SCAN II разработва IT-платформа, предоставяща ефективни насоки относно правилата на ЕС за прилагане по отношение на съдебните решения. Стремещт е към предоставяне на информацията по опростен начин, така че да бъде разбираема и за неюристи, като се приложат и връзки към специализирани интернет-страници, където би могла да се получи по-подробна информация.

Разработва се и блокчейн система за насърчаване на процедурите по прилагане, създаваща възможност за лесно онлайн попълване на формулярите, чрез поредност от стъпки и възможност за подпис посредством използване на парола. По този начин ще се подобри функционирането на системата и ще се намалят разноските, като се предложат средства за директен превод и комуникация.

Проектът е съобразен с програмата „Цифрово десетилетие 2030“, със стратегията за електронно правосъдие 2024 – 2028, с Регламент (ЕС) 2023/2844

на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно цифровизацията на съдебното сътрудничество и на достъпа до правосъдие по трансгранични гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за изменение на определени актове в областта на съдебното сътрудничество и с Директива (ЕС) 2023/2843 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно цифровизацията на съдебното сътрудничество.

Проф. Джиакалоне посочи, че дигитализирането на процесите в ЕС е базирано на доброволна основа, като използването на различни системи от държавите членки поставя въпроси относно оперативната съвместимост, а на места има и съпротива срещу приемането на нови дигитализирани методи. Идентифицира се и комплексността на въпроса за съответствието между технологичните и правни нужди и защитата на правата.

Повече информация за проекта SCAN II може да бъде получена на интернет-страницата му - <https://scan2.vub.be/>.

4. Следващата част от заседанието беше посветена на актуална информация относно инициативата за дигитализация и какво предстои в тази връзка по отношение на исковете с малък материален интерес, европейската заповед за плащане и европейската заповед за обезпечение. Модератори бяха г-жа Халди Коит и г-жа Катерина Енчева от ГД „Правосъдие и потребители“ в ЕК, с презентация относно Регламент (ЕС) 2023/2844 от 13.12.2023 г. и Директива (ЕС) 2023/2843 от 13.12.2023 г., образуващи т.нар. „дигитализационен пакет“.

Регламент (ЕС) 2023/2844 от 13.12.2023 г. е в сила от м. януари 2024 г, като се прилага частично от 1 май 2025 г. Целите на двата акта са да бъдат подобрени ефикасността и ефективността на трансграничните съдебни процедури, да улесни достъпа до правосъдие чрез цифровизиране на съществуващите канали за комуникация, което следва да доведе до икономии на разходи и време, до намаляване на административната тежест и до подобряване на устойчивостта в случай на непреодолима сила за всички органи, които участват в трансгранично съдебно сътрудничество.

С регламента се установява единна правна рамка за използването на електронна комуникация между компетентните органи при процедурите за съдебно сътрудничество по гражданскоправни, търговскоправни и наказателноправни въпроси и за използването на електронна комуникация между физическите или юридическите лица и компетентните органи при съдебни процедури по гражданскоправни и търговскоправни въпроси. Регламентът се прилага и за изслушвания чрез видеоконферентна връзка или други средства за комуникация от разстояние по гражданскоправни и търговскоправни въпроси.

Регламентът се прилага към следните инструменти и теми от правото на ЕС, касаещи гражданско правни и търговско правни въпроси: Правната помощ /Директива 2003/8/ЕО/; Европейско изпълнително основание при безспорни вземания /Регламент (ЕО) № 805/200/; Европейска заповед за плащане /Регламент (ЕО) № 1896/2006/; Европейска процедура за искове с малък материален интерес /Регламент (ЕО) № 861/2007/; Издръжката /Регламент (ЕО) № 4/2009/; Наследяването и европейско удостоверение за наследство /Регламент (ЕС) № 650/2012/; Брюксел Ia /Регламент (ЕС) № 1215/2012/; Мерки за

осигуряване на защита по граждански дела / Регламент (ЕС) № 606/2013;/ Европейска заповед за заповест за спиране на банкови сметки /Регламент (ЕС) № 655/2014;/ Производството по несъстоятелност /Регламент (ЕС) 2015/848;/ Засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи /Регламент (ЕС) 2016/1103;/ Засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства /Регламент (ЕС) 2016/1104/ и Брюксел IIb /Регламент (ЕС) 2019/1111/. Направени са изменения в тези актове, които са в противоречие с Регламент (ЕС) 2023/2844.

Разработени са инструменти за цифров обмен на данни по съдебни дела, които позволяват да се избегне замяната или необходимостта от скъпоструващи изменения на съществуващите информационни системи, които вече са въведени в държавите членки. Основният разработен до момента инструмент от този вид е системата за комуникация в областта на електронното правосъдие посредством онлайн обмен на данни (e-CODEX). Предвижда се създаване на децентрализирана информационна система, която да позволява сигурен обмен на данни между компетентните органи, без никоя институция на Съюза да участва по същество в този обмен. За целите на настоящия регламент държавите членки ще могат да използват разработен от Комисията софтуер (референтен софтуер за изпълнение) вместо национална информационна система. Създаването на цифрови канали за трансгранична комуникация ще допринесе пряко за подобряване на достъпа до правосъдие, като предостави възможност на физическите и юридическите лица да търсят защита на своите права, да завеждат дела и да обменят в цифров вид данни по съдебни дела със съдебни или с други компетентни органи, по процедури, които попадат в обхвата на правото на Съюза в областта на гражданскоправните и търговскоправните въпроси. Запазва се възможността за използване на всички досегашни традиционни средства за комуникация.

Посочи се, че регламентът предвижда много по-широко приложение на изслушването чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние по гражданскоправни и търговскоправни въпроси в сравнение с приложението по наказателни дела. Компетентният орган взема решение относно участието на страните и на техните представители в изслушване чрез видеоконферентна връзка или друга технология за комуникация от разстояние, въз основа на: наличността на такава технология, становището на страните и целесъобразността, с оглед на конкретните обстоятелства по случая. Процедурата за изслушване следва да се урежда от националното право на държавата членка, която провежда изслушването.

Относно електронната комуникация регламентът препраща към общата правна рамка относно използването на удостоверителни услуги, уредена в Регламент (ЕС) № 910/2014. Така, когато за документ, предаден като част от електронна комуникация в случаите, посочени в член 4, пар. 2, се изисква подпис на лицето, предаващо документа, въпросното лице изпълнява това изискване посредством: електронна идентификация с ниво на осигуреност „високо“, както е описано в член 8, параграф 2, буква в) от Регламент (ЕС) № 910/2014; или квалифициран електронен подпис по смисъла на член 3,

точка 12 от Регламент (ЕС) № 910/2014.

Предвидено е държавите членки да осигурят възможността за електронно заплащане на такси, включително от държави членки, различни от тези, в които се намира компетентният орган.

Разработена е пътна карта за дигитализация, която включва 4 етапа за периода 2023 – 2030 г. Комисията ще приеме актове за изпълнение относно децентрализираната информационна система и европейската точка за електронен достъп, в които ще се установява следното: техническите спецификации за методите за комуникация чрез електронни средства за целите на децентрализираната информационна система; техническите спецификации за протоколите за комуникация; целите, свързани със сигурността на информацията, и съответните технически мерки, с които се гарантират минимални стандарти за сигурност на информацията и високо ниво на киберсигурност при обработването и съобщаването на информация в рамките на децентрализираната информационна система; целите за минимална наличност и евентуалните свързани с тях технически изисквания за услугите, предоставяни от децентрализираната информационна система; цифровите процедурни стандарти; график за изпълнение; техническите спецификации за европейската точка за електронен достъп и срока на съхранение на информацията и документите.

5. Пленарното заседание продължи с представяне на съдебна практика на Съда на ЕС по правните инструменти, предмет на срещата. Господин Яцек Гартска и господин Георг Хаибх от ГД „Правосъдие и потребители“ на ЕК представиха на вниманието на ЕСМ две решения:

- Решение на съда (трети състав) от 15.09.2022 г., постановено по дело **C-18/21** във връзка с преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия), в рамките на спор между австрийското застрахователно дружество Uniqa Versicherungen AG и германския гражданин VU по повод привеждането в изпълнение на връчената на последния европейска заповед за плащане. В резюме решението на Съда гласи, че членове 16, 20 и 26 от Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане, изменен с Регламент (ЕС) 2015/2421 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 г., трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат към определения в член 16, параграф 2 от този регламент 30-дневен срок за подаване на възражение от длъжника срещу европейска заповед за плащане да се приложи национална правна уредба, която е приета при появата на пандемията от COVID-19 и с която се прекъсват за около пет седмици процесуалните срокове по граждански дела.

- Решение на Съда (втори състав) от 20.04.2023 г., постановено по дело **C-291/21** във връзка с преюдициално запитване от juge des saisies du Tribunal de première instance de Liège (съдия-изпълнител при Първоинстанционен съд Лиеж, Белгия), в рамките на производство, образувано по молба на Starkinvest SRL за изпълнение посредством европейска заповед за запор на банкови сметки на съдебно решение, с което се разпорежда плащането на имуществена санкция в случай на неизпълнение на разпореждането до Soft Paris EURL и Soft Paris

Parties LTD за преустановяване на определени действия. Съдът е приел, че член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на процедура за европейска заповед за заповор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че: съдебно решение, с което длъжник е осъден да заплати имуществена санкция в случай на бъдещо неизпълнение на разпореждане за преустановяване на действия и с което следователно не се определя окончателно размерът на тази имуществена санкция, не представлява съдебно решение, чрез което от длъжника се изисква да изплати сумата по вземането по смисъла на тази разпоредба, така че кредиторът, който иска издаването на европейска заповед за заповор на банкови сметки, не е освободен от задължението да представи достатъчно доказателства, за да се увери сезираният с молбата за издаване на тази заповед съд, че искът срещу длъжника вероятно ще бъде удовлетворен по същество.

6. Пленарното заседание продължи с представяне на проекта **EFFORTS** /Towards more Effective enFORcemenT of claimS in civil and commercial matters within the EU/. Проектът беше представен от професор Франческа Вилата и Марко Бозони от Университета в Милано.

По този проект консорциум, включващ Университета в Милано /координатор на проекта/, Люксембургския институт за процесуално право „Макс Планк“ и университетите в Хайделберг, Брюксел, Вилнюс и Загреб е извършил проучване на взаимодействието между процесуалните законодателствата на 7 държави-членки на ЕС и Регламент (ЕС) № 1215/2012, регламентите относно европейското изпълнително основание, европейската процедура за искове с малък материален интерес, европейската заповед за плащане и европейската заповед за заповор на сметки, въз основа на което е изготвил сравнителен анализ на националните практики и на избрани междусекторни въпроси в областта на трансграничното сътрудничество по въпроси на правоприлагането. Проучването е обхванало 7 държави – членки: Белгия, Хърватска, Франция, Германия, Италия, Литва и Люксембург. В проекта са участвали съдии и други правоприлагащи органи, политици от национално и европейско ниво, юристи, сдружения на потребители и учени.

Взаимодействието на посочените инструменти на ЕС с националните правила е разкрило слабости на системата, които затрудняват практикуващите юристи, а още повече потребителите и бизнеса да бъдат наясно със самото съществуване и практическото функциониране на наличните процедури и механизми.

В рамките на проекта са изготвени проучвания на националните имплементиращи норми и съдебната практика в седемте държави, проведени са 7 национални и 1 международен семинар, и са изготвени доклади относно практиките в сравнително-правна и трансгранична перспектива, както и относно дигитализацията на процедурите и международното сътрудничество. В резултат от проекта са изготвени общо 25 двуезикови практически ръководства за прилагане на горепосочените инструменти на правото на ЕС в 7-те държави, 7 препоръки към националните законодатели и 1 насока за политика на ЕС.

Повече информация за проекта може да бъде получена на интернет-

страницата му - <https://efforts.unimi.it/>, където са публикувани и изготвените практически ръководства.

7. Пленарното заседание продължи с представяне на актуална информация относно развитието и последните разработки на ЕСМ от г-жа Мари Вотраверс от ГД „Правосъдие и потребители“ на ЕК, секретар на мрежата.

Посочени бяха датите на следващите срещи на ЕСМ до края на 2024 г:

На 23-24 май в Брюж, Белгия – посветена на Регламент Брюксел IIb.

На 16-17 октомври – посветена на издръжката.

На 4-5 декември – посветена на връчването на документи и събирането на доказателства.

Накратко беше представена работата на сформираниите работни групи /РГ/:

РГ относно популяризирането на ЕСМ е подготвила брошура, която предстои да бъде отпечатана.

РГ относно включването на съдебната администрация е провела първото си заседание, на което са набелязани ключови пунктове.

РГ относно изготвяне на практическо ръководство по събиране на доказателства продължава текущата си работа, като ще проведе консултации през м. юни.

Работната група по въпросите на наследяването ще проведе онлайн среща на 16-ти май, като е отворена за нови идеи.

Относно усъвършенстването на Европейския портал за електронно правосъдие [/https://e-justice.europa.eu/](https://e-justice.europa.eu/) потребителите се насърчават да се запознаят с постоянно подобряваните му възможности, като напр. добавената от ЕСМ информация за съдебното сътрудничество по гражданско-правни въпроси във връзка с децата от Украйна, преработените онлайн-формуляри и др. Предстои анкета сред съдиите за нуждата от допълнителни подобрения на портала, в която са приканени да се включат възможно най-голям брой магистрати.

Относно сътрудничеството с други организации членовете на ЕСМ бяха уведомени, че е сключено споразумение за сътрудничество с Европейската мрежа на нотариусите, а работата на ЕСМ е представена на Международната асоциация на адвокатите по семейни дела, които проявяват интерес към включване в инициативи на ЕСМ.

Относно съвместната работа с Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN) се отправи искане към националните контактни точки да уведомят ЕСМ дали в държавите членки има местни контактни точки на EJTN, дали националните мрежи обмислят да бъдат домакини на обмен и дали вече такъв обмен не е организиран.

Беше припомнена възможността за държавите членки на ЕСМ да кандидатстват за грантове по проекти, чрез които да се популяризира мрежата, като се обмисли възможността за включване в тях и на други партньори – организации на съдебни изпълнители, адвокати, нотариуси и др.

В 17 ч. пленарното заседание приключи, поради изчерпване на дневния ред.

II. На 26.04.2024 г.

Пленарното заседание на ЕСМ започна съгласно обявения дневен ред. Проведе се дискусия относно прилагането в държавите членки на европейската

заповед за плащане, европейската процедура за искиове с малък материален интерес и европейската заповед за запор на банкови сметки.

- Относно приложението на Регламент (ЕО) № 1896/2006 - процедура за европейска заповед за плащане:

От представителите на Германия и Франция са изразени притеснения във връзка с многоезиковите стандартни формуляри, които се използват в процедурата и които не са лесни за разбиране както от гражданите, така и от съдиите. Представителите на Италия посочиха, че и националните съдии в тази страна срещат затруднения в разбирането на формуляри Б и Е.

На следващо място в дискусиата беше засегнат въпроса доколко формулярите са съобразени със задължението на съдилищата, произтичащо от решението на СЕС по съединени дела С-453/18 и С-494/18 /делото Бондора/, а именно: Член 7, параграф 2, букви г) и д) от Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане и член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори, тълкувани от Съда и разгледани във връзка с член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкуват в смисъл, че позволяват „съд“ по смисъла на посочения регламент, сезиран в рамките на процедура за европейска заповед за плащане, да поиска от кредитора допълнителна информация за договорните клаузи, на които е направено позоваване в подкрепа на въпросното вземане, за да упражни служебен контрол върху евентуално неравноправния характер на тези клаузи, и че поради това те не допускат национална правна уредба, която обявява за недопустими допълнителните документи, представени за тази цел. Преобладаващото мнение на участниците в дискусиата бе, че формуляри Б и Е не са съобразени със задължението на съда да осъществи проверката за неравноправен характер на клаузи по договори, сключени с потребители. Ръководителят на отдел „Гражданско правосъдие“ в същата дирекция /JUST A2/ г-н Андреас Щайн заключи, че решението по делото „Бондора“ поражда важни въпроси и последици, които подлежат на преценка.

От представителите на Полша се посочи, че проблеми с недостатъчно място във формулярите възникват, когато се претендират плащания в две различни валути. Представителите на ГД „Правосъдие и потребители“ разясниха, че това е технически проблем, който може лесно да се коригира.

На следващо място беше обсъден поставен от страна на Германия въпрос, касаещ формуляр Е, според който възражението трябва да съдържа подпис и/или печат. Така изготвеният образец на формуляр води до случаи, в които страните поставят само печат, но не и подпис, считайки, че са изпълнили изискването, поставено във формуляра. Разпоредбата на чл. 16 от Регламента задължително изисква подпис, поради което участниците в дискусиата заключиха, че е наложително коригирането на формуляра.

Следващият въпрос, който беше поставен на дискутиране, касае актуалните тенденции в количеството на европейските заповеди за плащане в държавите членки. От страна на ГД „Правосъдие и потребители“ се поставя въпроса дали във всички страни се събира и публикува статистическа информация, като се изтъкна полезността на тези данни.

От представителите на Белгия, Люксембург, Испания, Финландия и Австрия се посочи, че такава статистика се поддържа. От страна на Финландия се посочи, че ЕЗП се издават само от един съд – в Хелзинки, като за 2023 г. са издадени 7500 ЕЗП. За същата година в Австрия са издадени 11770 ЕЗП. От страна на Гърция се посочи, че за последните три години са подавани под 120 заявления годишно, като причина за това е предпочитанието към националната процедура, където броят е много по-голям. Същата тенденция откриха и представителите на Франция и на Германия. От страна на Франция беше посочено, че не може да се предостави съвсем точна информация за броя на ЕЗП, но около 30 % от заявленията се отхвърлят.

- Относно приложението на Регламент (ЕС) № 655/2014 - процедура за европейска заповед за заповед на банкови сметки:

Обсъди се въпроса с приложението на чл. 14 от Регламента, предвиждаш възможност за съда да поиска от информационния орган на държавата членка по изпълнение да получи информацията, необходима за установяване на банката или банките и на сметката или сметките на длъжника. Регламентът не предвижда в каква форма следва да се извърши това – по пощенски път, чрез електронна поща или др. подобни.

Участниците в срещата откриха като проблем непознаването на правната уредба от банките. От представителите на Германия беше посочено, че за 2023 г. са получени 92 молби, като не всички са съдържали необходимата информация. Според представителите на Чехия формулярът трудно се открива в електронния портал, но ползването му води до резултат. Предложи се същият да бъде разработен в динамична форма /за попълване онлайн/.

От страна на Италия се посочи, че е утвърден стандарт, според който съдът от друга държава – членка следва да се обърне към президента на съответния съд или съда в Рим, който да установи компетентният орган да предостави нужната информация.

На следващо място се обсъди понятието „достатъчно доказателства“ по смисъла на чл. 7 ал. 2 от Регламента, съгласно който когато кредиторът все още не е получил в която и да е държава членка съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен акт, чрез които от длъжника се изисква да изплати сумата по иска на кредитора, последният представя и достатъчно доказателства, за да се увери съдът, че има вероятност искът му срещу длъжника да бъде удовлетворен по същество. Участниците в дискусиата посочиха, че за тълкуване на термина „достатъчно доказателства“ страните в държавите членки прилагат по аналогия националното си право, доколкото няма практика на СЕС в тази връзка.

На следващо място бяха обсъдени затрудненията в държавите членки, произтичащи от разпоредбата на чл. 10 от Регламента, изискваща кредиторът, който е подал молба за издаване на заповед за заповед преди започването на производство по същество по въпроса, да инициира такова производство и предоставя доказателство за това на съда, в който е подадена молбата за издаване на заповед за заповед, до 30 дни след датата, на която е подал молбата, или до 14 дни от датата на издаване на заповедта, в зависимост от това, коя от двете дати е по-късна. Представителите на Франция посочиха, че във френското право не съществува сходна разпоредба, тъй като в тежест на длъжника е да докаже, че съдебната процедура не е иницирана.

На последно място беше обсъден въпроса относно съществуването на статистически данни в държавите членки относно издадените заповеди за заповор по Регламента. В някои държави съществува частична статистика – по отношение на получените молби и издадени заповеди, като броят им не е висок. Така например в Австрия са издадени 19 заповеди през 2021 г., 23 заповеди през 2022 г., 24 през 2023 г. Във Франция през 2021 г са издадени 21 заповеди, през 2022 г. – 19, а през 2023 г. – 14. В Литва през 2021 г са издадени 6 заповеди, през 2022 г. – 3, а през 2023 г. – 2. От страна на Финландия се посочи, че липсват статистически данни за отделните години, но общият брой издадени заповеди за периода на приложение на регламента е около 14.

Относно Регламент (ЕО) № 861/2007 - европейска процедура за искове с малък материален интерес.

Към страните-членки беше поставен въпрос от ГД „Правосъдие и потребители“ на ЕК, свързан с предвидения в чл. 2 от Регламент (ЕО) № 861/2007 обхват на същия, изискващ стойността на иска да не надвишава границата от 2000 евро. Тази граница е регламентирана през 2015 г., но в последните години в държавите членки има значителна инфлация. Поставиха се въпросите дали е нужно цитираният праг да бъде осъвременен и дали в държавите членки се планира увеличаване на горния праг по сходни национални процедури.

От страна на представителя на Италия беше посочено, че от м. февруари 2023 г. горната граница в сходната национална процедура относно парични вземания е вдигната от 5 хил. на 10 хил. евро. В този смисъл се подкрепя идеята за увеличаване на цената на исковете и в европейската процедура. Идеята беше подкрепена и от представителя на Полша, който също се аргументира с високата инфлация в тази държава. От представителя на Латвия беше посочено, че в сходната вътрешно-правна процедура на тази държава също е увеличен горния праг на исковете от 2500 на 3000 евро.

От страна на представителя на Франция беше посочено, че от практикуващите юристи не е споделяна нужда от обсъжданата промяна, като прагът във вътрешно-правната френска процедура е 5000 евро.

Представителят на Австрия посочи, че не подкрепя увеличаване на горната граница на исковете с малък материален над 5 хил. евро, тъй като в такъв случай австрийското право предвижда, че страните трябва да бъдат представлявани от адвокати.

Според представителя на Финландия, ако се увеличи сегашния праг, това ще има за последица увеличаване на броя дела.

Според представителя на Германия не се налага актуализация на сега установения праг. Сходната немска национална процедура е с праг от 600 евро.

В обобщение - дискусиата на пленарното заседание не можа да постигне хармонизирана позиция и яснота по така разисквания въпрос.

На следващо място беше обсъден текущия тренд относно обема на процедурите по искове с малък материален интерес в държавите членки. Представителите на Италия и Испания обясниха, че в тези държави няма обобщена статистика, но броят на процедурите не е висок.

За сравнително нисък брой на тези процедури докладва представителят на Австрия – 175 бр. през 2021 г., 300 бр. през 2022 г. и 311 бр. през 2023 г.

Представителят на Франция докладва общо 608 процедури, заведени през 2023 г.

От представителя на Словения бяха посочени следните данни: 30 процедури през 2022 г. и 35 през 2023 г. От Финландия бяха докладвани 35 бр. процедури, докато от Германия се посочи, че броят на разглежданите процедури възлиза на 2600 годишно.

От ГД „Правосъдие и потребители“ изтъкнаха важността на събирането на статистически данни, които помагат за вземане на решения в законодателния процес.

Дискусията продължи с обсъждане на достъпа до националните процесуални норми на страните, приложими в конкретните процедури наред с нормите на Регламент (ЕО) № 861/2007. Изтъкна се, че докато потребителите на европейския портал имат достъп до информация за инструментите от правото на ЕС, вкл. чрез публикуваните практически ръководства, то информацията за националните правни норми е по-трудно да бъде получена. В тази връзка се направи предложение за създаване и публикуване на допълнителни обобщени справочни данни за националното право на държавите членки. Представителите на Франция и Италия подкрепиха предложението, докато представителят на Австрия изтъкна, че националното право е твърде комплексно и ще се наложи предоставяне на голяма по обем информация.

Следващата точка от дискусията засегна комуникацията между страните /и по-специално заявителите/ и съдилищата в процедурата по иски с малък материален интерес. Посочи се, че заявителите често срещат затруднения да получат обратна информация за развитието на процедурата. Представителят на Франция посочи, че френските съдилища предоставят информация по запитвания, които следва да са на френски език. Представителят на Италия поясни, че в много случаи получаването на обратна информация зависи от натовареността на съда и съдебните служители, както и от езика, на който е направено запитването от граждани, които в много случаи не владеят езика на съда.

Дискусията приключи със заключение, че дигитализацията на процесите и навлизането на автоматичния превод ще улеснят комуникацията и спомогнат за решаване на обсъждания проблем.

На последно място беше дискутиран въпроса за изключенията, регламентирани в чл. 2 т. 2 от Регламент (ЕО) № 861/2007. Така например гражданин на Германия е сезирал френски съд, считайки, че е жертва на отказ от лечение от френски дентален център, поради дискриминация, свързана със здравословното му състояние. Френският съд е приел, че се касае за нарушаване на правото на здравна защита, което той е описал като право на личността – попадащо сред изключенията по чл. 2 т. 2 б. „з“ от Регламента.

В друг поставен на вниманието на ЕК случай съдът е приел, че иск за обезщетение на вреди, причинени от теч на вода, също попада сред изключенията по чл. 2 т. 2 от Регламента, доколкото включва претенция за reparиране на неимуществени вреди.

Според представителите на ГД „Правосъдие и потребители“ на ЕК правата на личността са тясно понятие, а в цитираните по-горе случаи не се касае за такива. В такива случаи термините трябва да се тълкуват в съответствие с практиката на Съда на Европейския съюз във връзка с други правни инструменти, които боравят с такива понятия /напр. Регламента Рим II/.

С тази дискусия официалният дневен ред на работната среща беше изчерпан.

Приложение: Програма на срещата.

С уважение:

съдия в РС Габрово
член на НМСГТД